

Izdari!

Projekta
informatīvs
izdevums

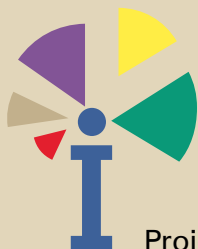

Izdari!
IZZINI, DARI, IETEKMĒ!

Rīga
2020

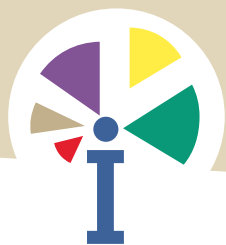
Saturs

Par projektu	3
6 soļi sabiedrības līdzdalībai rīcībpolitikas veidošanā un lēmumu pieņemšanā	5
Baltinavas vidusskolas komandas pieredze	6
Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijas komandas pieredze	7
Gulbenes novada vidusskolas komandas pieredze	8
Ilūkstes Raiņa vidusskolas komandas pieredze	9
Jaunogres vidusskolas komandas pieredze	10
Liepājas Liedaga vidusskolas komandas pieredze	11
Liepājas Raiņa 6. vidusskolas komandas pieredze	12
Līvānu 1. vidusskolas komandas pieredze	13
Pededzes pamatskolas komandas pieredze	14
Preiļu 2. vidusskolas komandas pieredze	15
Saldus pamatskolas komandas pieredze	16
Ventspils 4. vidusskolas komandas pieredze	17
Projekta dalībnieku secinājumi	18
Projekts foto liecībās	21

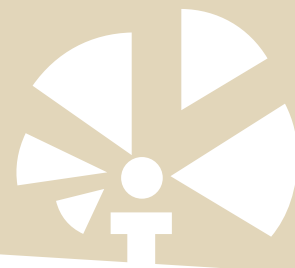

Projektu (Nr.2020.LV/NVOF/MAC/002/11)
finansiāli atbalstījis Sabiedrības integrācijas fonds no Kultūras ministrijas
piešķirtajiem Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Projekta informatīvais izdevums "Izdari" ir sagatavots ar Sabiedrības integrācijas fonda
finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par informatīvā
izdevuma "Izdari" saturu atbild Izglītības attīstības centrs.

Par projektu

Projekta mērķis

Projekta "Izzini, dari, ietekmē!" mērķis ir sekmēt dažādu iedzīvotāju grupu ilgtspējīgu pilsonisko līdziesaisti un sadarbību, īstenojot pilsoniskās līdzdalības un izglītības aktivitātes demokrātisko vērtību, cilvēktiesību un starpkultūru dialoga kontekstā.

Projekta norises laiks

No 2020. gada 1. aprīļa līdz 2020. gada 31. oktobrim.

Projekta dalībnieki

Projektā piedalījās skolu veidotas vietējo kopienu komandas no Alūksnes, Baltinavas, Gulbenes, Ilūkstes, Liepājas, Līvāniem, Ogres, Pededzes, Preiļiem, Saldus un Ventspils. Katras komandas kodolu veidoja pieci cilvēki – divi skolēni un trīs pieaugušie (skolotāji, jaunatnes darba organizatori, aktīvi seniori). Katra komanda izveidoja arī plašāku vietējo iniciatīvas grupu, kurā kopā darbojās nevalstisko organizāciju un interešu grupu dalībnieki, vietējie uzņēmēji, kultūras darba organizatori, mediju pārstāvji un citi interesenti.

Paldies projekta komandu "lokomotīvēm" – Imantam Slišanam, Intai Ludboržai, Ingunai Vilemsonei, Ivetai Mikijanskai, Dītai Grigorei, Ilutai Podziņai, Silvijai Romaņenkovai, Vijai Ziemelei, Andrai Krasavinai, Dacei Knīsei, Sigitai Stefanai, Maritai Birzācai, Evitai Kleinai, Selgai Bīberei, Žannai Ļebedevičai, Vijai Daukštei, Evitai Dureikai, Lindai Kuskovai, Kristīnei Kornijanovai.

Projekta aktivitātes

- Mērķgrupas izveide un sadarbība
- Pilsoniskās līdzdalības programmas "Izzini, dari, ietekmē!" izstrāde un apguve
- Ievadseminārs
- Vasaras skola
- Pilsoniskās līdzdalības prakses
- Reģionālie semināri
- Publicitātes pasākumi

Projekta aktualitāte

Būtisks demokrātijas elements ir iedzīvotāju griba un spēja iesaistīties tādu lēmumu pieņemšanā, kas ietekmē viņu dzīvi. Pēdējos gados Latvijas iedzīvotāju pilsoniskā aktivitāte pieaug, īpaši tādos veidos kā sociālo tīklu izmantošana viedokļa paušanai un pilsoniskās iesaistes mobilizēšanai, apkaimju iniciatīvas, e-demokrātijas risinājumi u. tml. Tomēr kopumā pilsoniskās aktivitātes līmenis sabiedrībā ir nepietiekams. Pilsoniskās līdzdalības indekss Latvijā ir viens no zemākajiem Eiropā.¹ Viens no risinājumiem, lai panāktu progresu sabiedrības līdzdalības jomā, ir radīt iespējas zināšanu un praktiskas darbošanās sinerģijām. Projektā "IzDar!" tika izvēlēta tieši šāda – zināšanās balstīta un uz praktiskas pieredzes iegūšanu orientēta – pieeja. Projekts ietvēra gan mācīšanos un esošās līdzdalības prakses izpēti, gan iesaistīšanos reālās, vietējās dzīves vajadzībās balstītās pilsoniskās iniciatīvās.

¹ Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts (2016). Pilsoniskā sabiedrība datos: Eiropas Sociālā pētījuma rezultāti. Pieejami: https://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/it_062916_nvomemor1.pdf

Projekta sākumā uz mērķgrupas vajadzību izpētes bāzes tika izstrādāta pilsoniskās līdzdalības programma "Izzini, dari, ietekmē!". Tajā sagatavoti temati par demokrātijas pamatprincipiem, pilsoniskās līdzdalības nozīmi un iespējām pašvaldības un valsts līmenī, NVO un publiskā sektora sadarbības iespējām un izaicinājumiem, starpkultūru dialoga lomu vietējo kopienu potenciāla izmantošanā, kā arī aktīva metodika pilsoniskās līdzdalības aktivitāšu īstenošanai, valstiskuma un vietējās piederības sajūtas stiprināšanai, dažādu paaudžu un dažādu kultūru cilvēku sadarbības potenciāla izmantošanai kopējo mērķu sasniegšanai.

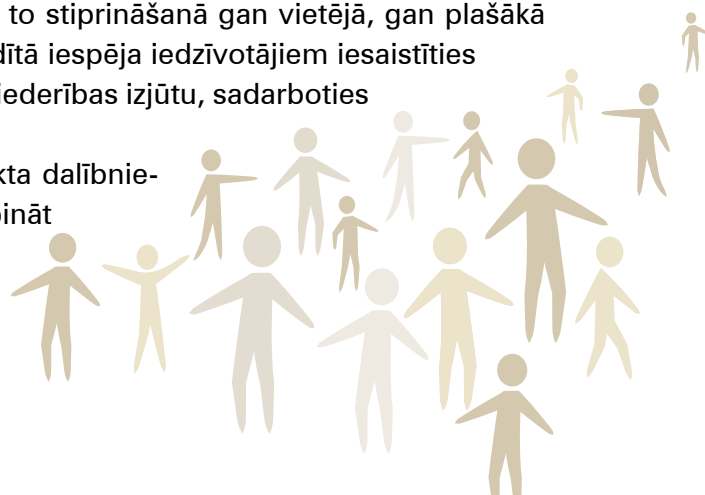
Programma tika apgūta projekta ievadseminārā un vasaras skolā, piedaloties IAC komandai un ārējiem ekspertiem. Projekta pasākumos skolu veidotās komandas dalījās ar pilsoniskās līdzdalības pieredzi savās pašvaldībās. Jaunieši un pieaugušie aktīvi debatēja par to, kā pašvaldībās notiek varas un iedzīvotāju sadarbība, cik tā ir efektīva, cik gatavi pilsoniskajai iesaistei ir seniori, jaunieši, kā veicināt paaudžu sadarbību, kādi faktori palielina vietas pievilcību un iedzīvotāju vēlmi un spēju iesaistīties savas kopienas dzīves uzlabošanā. Par nozīmīgām problēmām dalībnieki uzskata pašvaldību nereti formālo pieeju iedzīvotāju iesaistīšanā lēmumu pieņemšanā, kā arī grūtības izsekot, vai sabiedrības viedokļi tiešām ir tikuši ņemti vērā. Pēc projekta dalībnieku novērojumiem, vislielākā iedzīvotāju atsaucība ir līdzdalībai talkās, ziedojumu vākšanai un citām labdarības akcijām. Daudz mazākā mērā cilvēki ir gatavi piedalīties politisko lēmumu ietekmēšanā, izstrādājot politikas priekšlikumus un uzturot regulārus kontaktus ar varas pārstāvjiem savu interešu aizstāvībai. Par būtiskākajiem politisko līdzdalību kavējošiem faktoriem dalībnieki uzskata zināšanu trūkumu, cilvēku neticību savām spējām ietekmēt politiskos lēmumus, kā arī nepietiekamu kapacitāti domu biedru grupu veidošanā savu interešu aizstāvībai.

Lai sekmētu līdzdalību politisko lēmumu ietekmēšanā un politikas iniciatīvu izstrādē, vasaras skolā dalībnieki apguva "6 soļu metodiku sabiedrības līdzdalības veicināšanai", kas rudens pusē palīdzēja komandām strukturēti un mērķtiecīgi pievērsties vietējās kopienās aktuālu jautājumu risināšanai. Projekta komandas izstrādāja priekšlikumus vietējās infrastruktūras sakārtošanai, izglītības iestāžu vides uzlabošanai un citiem aktuāliem jautājumiem. Atbildīgajām varas struktūrām tika iesniegti pierādījumos balstīti risinājumu piedāvājumi. Darba procesā komandas sadarbojās ar vietējiem vides, teritorijas plānošanas, juridisko jautājumu ekspertiem, pašvaldību deputātiem un pašvaldības iestāžu vadītājiem un speciālistiem, kā arī plaša profila nevalstisko sektoru. Vietējie iedzīvotāji ideju atbalstam tika aktivizēti gan sapulcēs un parakstu vākšanas akcijās, gan iesaistot vietējo presi un sociālos medijus. Daudzviet projekta dalībnieki kopā ar domubiedriem iesaistījās brīvprātīgā darba aktivitātēs, lai kopīgiem spēkiem iecerēs pārvērstu realitātē. Plašāk par norisēm vietējās kopienās – šī materiāla turpinājumā.

Projekta noslēguma reģionālajos semināros dalībnieki atzina, ka projekts noticis īstajā laikā. Vīrusa izraisītā krīze likusi sabiedrībai pārskatīt izpratni par drošību, demokrātiju, kolektīvo atbildību un dažādu grupu solidaritāti. Krīze likusi saprast, ka demokrātijas vērtības nav pašsaprotamas un ikvienam jāiesaistās to stiprināšanā gan vietējā, gan plašākā mērogā. Tādēļ īpaši augstu novērtēta projekta radītā iespēja iedzīvotājiem iesaistīties kopienu attīstībā, stiprināt vietējās un valstiskās piederības izjūtu, sadarboties dažādu paaudžu, etnisko un interešu grupām.

IAC projekta komanda pateicas visiem projekta dalībniekiem un novēl gudrību, spēku un apņēmību turpināt uzsāktos darbus!

6 soļi sabiedrības līdzdalībai rīcībpolitikas veidošanā un lēmumu pieņemšanā

Projektā tika izstrādāta 6 soļu metodika strukturētai pilsonisko iniciatīvu procesa virzīšanai. Metodika piedāvā atbalstu tādu iniciatīvu īstenošanai, kas vērstas uz vietējās nozīmes jautājumu risināšanu saistībā ar kādu no publiskā sektora atbildības jomām.

Baltinavas vidusskolas komandas pieredze

Problēma

Baltinavas muižas parka daļā (tā sauktajā “vecajā parkā”) 2015. gadā tika izveidots “Ontana i Annes parks”. Tas veltīts vietējās autoras Danskovītes lugai, ar kuru Baltinavas teātris “Palādas” uzstājies vairāk nekā 500 izrādēs visā Latvijā. Parks strauji ieguva popularitāti, piesaistot ekskursantus, kāziniekus, teātra “Palādas” skatītājus un citus interesentus. Kopš parka izveides ir pagājuši pieci gadi, un parks ir zaudējis savu pievilcību. Laika zobs un 2017. gada plūdi sabojājuši parkā izvietotos lugas tēlus, fotorāmi, lapeni, šūpoles un celiņus. Diemžēl tūrisma ceļvežos un tīmekļa materiālos joprojām redzami kādreiz skaistie parka attēli rada maldinošu priekšstatu Baltinavas viesiem.

Risinājums

Parka atjaunošana, sadarbojoties iedzīvotājiem un pašvaldībai. Risinājums ietver talkas parka sakopšanai, atļaujas saņemšanu Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldē bīstamo koku novākšanai, vides objektu/lugas tēlu izgatavošanu un uzstādīšanu, informatīva stenda, fotorāmja, tiltiņa pāri upei un šūpoļu atjaunošanu.

Pieredze

Projekta “IzDarī” Baltinavas komandas pārstāvji tikušies ar Baltinavas novada domes priekšsēdētāju Sarmīti Tabori un izpilddirektoru Jāni Bubnovu, lai informētu par iedzīvotāju iniciatīvu atjaunot parku un konkrētiem priekšlikumiem, kā to paveikt. Septembra nogalē projekta grupa rīkojusi iedzīvotāju tikšanos vecajā parkā, lai piesaistītu domubiedrus un kopā radītu jaunas idejas. Atsaucība bijusi necerēti liela – piedalījās skolēni, viņu vecāki, novada jaunieši, skolas absolventi, vietējie uzņēmēji, sākotnējās parka idejas autors Ilgvars Keišs, pašvaldības vadība un amatpersonas. Rudenīgā daba, uz dzīvas uguns gatavota maltīte un jauka kompānija veicinājusi produktīvas sarunas. Sanākušie priecājās no novada vadības uzzināt, ka jau šī gada pašvaldības budžetā ir atrasti līdzekļi jaunu lugas tēlu izgatavošanai. Vietējie amatnieki sadarbībā ar mākslas skolas pedagogiem un audzēkņiem ir gatavi šo darbu paveikt ziemas mēnešos, lai 2021. gada pavasarī tēlus jau atkal varētu uzstādīt parkā. Projekta komanda apņēmusies veikt aprēķinus par pārējām parka atjaunošanas izmaksām, lai tās varētu iekļaut pašvaldības nākamā gada budžetā. Tiks sagatavots pieprasījums Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldei, lai varētu saņemt atļauju bīstamo koku nozāģēšanai, kā arī vākti iedzīvotāju paraksti, kas apliecina atbalstu darba grupas iecerēm. Projekta komandu īpaši iepriecinājusi vietējo cilvēku atsaucība ieguldīt savu darbu parka atjaunošanas un labiekārtošanas talkās.

Baltinavas projekta “IzDarī” komanda ir pārliecināta – drīz parks atkal priecēs vietējos iedzīvotājus un viesus, jo izdevies panākt gan atbildīgo varas struktūru, gan dažādu iedzīvotāju grupu ieinteresētu sadarbību.

Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijas komandas pieredze

Problēma

Pie skolas ēkas nav ierīkots āra sporta laukums, līdz ar to nav iespējams organizēt drošas, mācību priekšmeta “Sports un veselība” prasībām atbilstošas sporta stundas.

Risinājums

Ierīkot āra sporta laukumu skolas tuvumā. Aktualizēt kādreiz plānoto sporta laukuma izbūvi, kura izveide nemitīgi tiek atlikta uz nezināmu laiku.

Pieredze

1993. gadā, kad sāka būvēt jauno skolas ēku, sporta laukums tika nojaukts, un, neraugoties uz ģimnāzijas kolektīva iniciatīvām, tā būvniecība joprojām nav uzsākta. Āra sporta nodarbības notiek dažādās vietās – Jāņkalniņā, pļavā blakus autoceļam, hokeja laukumā u. c.

Lai pamatotu problēmas aktualitāti, projekta iniciatīvas grupa veica esošo sporta nodarbību vietu fotografēšanu un drošības situācijas izvērtēšanu, notika anketēšana un intervēšana, tika izziņāts, kas jau ir darīts, lai uzsāktu sporta laukuma izbūvi.

Foto liecības Jāņkalniņa teritorijā, kur šobrīd notiek āra sporta stundas, atklāj, ka koku saknes, kritušās lapas un nelīdzens ceļa segums traucē sportot un rada drošības riskus. Nepiemērotus apstākļus rāda arī fotogrāfijas no citām sporta stundu norises vietām – blakus autoceļam, uz dubļaina hokeja laukuma, pļavā, kurā ir bedres, u. c.

Lai pierādītu problēmas mērogus un aktualizētu āra sporta laukuma ierīkošanas nepieciešamību, tika veikta skolēnu, skolotāju un vecāku anketēšana. Aptaujā piedalījās 155 respondenti. Izvērtējot, kādas aktivitātes iespējams veikt esošajās sportošanas vietās, 62 % respondentu atbildēja, ka ir iespējams tikai skriet, 20 % minēja, ka var spēlēt futbolu. Pārējās aktivitātes veikt ir apgrūtināši. Aptaujā skolēni norādīja, ka sporta stundas viņi vēlas daudzveidīgākas – ne tikai skriet un spēlēt futbolu, bet arī spēlēt volejbolu, nodarboties ar tāllēkšanu, augstlēkšanu, vingrot, izmantojot āra treniņierus, veiklību un komandas garu pilnveidot stafetēs.

Projekta grupa intervēja arī sporta skolotāju, lai saprastu, kā var īstenot prasības, kuras nosaka mācību priekšmets “Sports un veselība”. Sporta skolotājs intervijā norādīja, ka āra nodarbībās var izpildīt tikai dažus elementus no standartā paredzētā un stundās īpaša uzmanība jāpievērš skolēnu drošībai, jo nodarbības notiek tuvu autoceļiem.

Jaunieši iepazīnās ar dokumentiem, kas apliecina līdz šim paveikto, un secināja, ka problēmai nepieciešams pievērst plašāku uzmanību, sagatavojot informāciju sociālajos medijos un vietējos medijos – “Alūksnes un Malienas Ziņās” un “Alūksnes Novada Vēstis”.

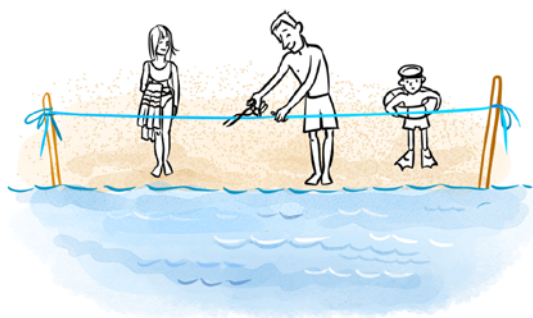
Projekta grupa plāno iepazīstināt novada domes deputātus ar sagatavoto priekšlikumu uzsākt āra sporta laukuma būvniecību, gan tiekoties personīgi un prezentējot problēmas aktualitāti, gan arī nosūtot vēstuli ar aptaujas un interviju rezultātiem.

Ar piedāvāto risinājumu tika iepazīstināti arī projekta “IzDarī” kolēģi, notika diskusija par to, kā veiksmīgāk pārliecināt atbildīgās iestādes par āra sporta laukuma ierīkošanas aktualitāti, kā pievērst problēmai plašākas sabiedrības uzmanību un kā jauniešiem iesaistīties brīvprātīgo darbā.

komandas pieredze

Problēma

Gulbenes pilsētā nav nevienas atklātās peldvietas. Tuvākās atklātās peldvietas atrodas ārpus pilsētas teritorijas – Stāķu dīķis Stradu pagastā (7 km attālumā no pilsētas) un Stāmerienas ezers Stāmerienas pagastā (15 km attālumā no pilsētas).

Risinājums

Ierīkot atklāto peldētavu kādā no Spārītes un Emzes parkā esošajiem dīķiem, veicot attīrīšanas un labiekārtošanas darbus.

Pieredze

Projekta iniciatīvas grupa izvērtēja iespēju ierīkot atklātu peldvietu pilsētas teritorijā. Pirms darbu uzsākšanas tika noskaidrots, kuras vietas pagātnē jau ir izmantotas peldēšanai. Tiekoties ar biedrības “Atspulgs 5” senioriem, tika atklāts, ka kādreiz peldvieta ir bijusi Emzes parka dīķī. Skolēni no jauna iepazīna pilsētas vēsturi un to, kā Gulbenē 19. gadsimtā veidojās ainavu parki ar dendroloģiskajiem stādījumiem, parka skulptūrām un īpatnējas formas dīķiem. Spārītes un Emzes parkā esošie dīķi ir kultūrvēsturiskas vērtības un ir saistīti ar dažādiem nostāstiem par to izveidi. Dīķi ir unikāli arī ar saviem nostiprinātajiem krastiem. Šobrīd ūdens dīķos ir duļķains, dīķi ir aizauguši ar dažādiem ūdensaugiem un aļģēm. Tāpēc peldvietas ierīkošana varētu būt sarežģīta gan kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas, gan dīķu attīrīšanas kontekstā.

Lai izzinātu sabiedrības viedokli, tika veikta aptauja “Kur pilsētā vislabāk ierīkot peldvietu?”. Aptauja notika atraktīvā veidā, piesaistot iedzīvotāju uzmanību. Iespējamās peldvietas tika nofotografētas, un fotogrāfijas izvietotas uz informatīva stenda. Atstājot parakstu pie fotogrāfijas, ikkatrs varēja izteikt savu viedokli par peldvietai piemērotāko dīķi. Projekta dalībnieki atzina, ka parakstu vākšana ir bijis viens no interesantākajiem projekta soļiem. Rezultātā 155 aptaujātie atzina, ka labākā peldvieta būtu Dzirnau dīķis, bet 48 aptaujātie atzina par piemērotāko Emzes dīķi.

Projekta iniciatīvas grupa tikās ar Gulbenes novada pašvaldības pārstāvjiem, iepazīstināja tos ar aptaujas rezultātiem un kopīgi izvērtēja iespēju iekārtot peldvietu Dzirnau dīķī. Pašvaldības pārstāvji skaidroja, ka Dzirnau dīķis ir piesārņots ar naftas produktiem, tāpēc te nepieciešama pamatīga ūdens attīrīšana un līdzekļu piesaiste. Pēc sarunas ar novada domes pārstāvjiem tika nolemts, ka iniciatīvas grupas priekšlikums par peldvietas ierīkošanu Dzirnau dīķī tiks virzīts publiskajai apspriešanai. Pašvaldības darbinieki jauniešu iniciatīvu novērtēja ļoti atzinīgi, uzteicot vēlmi iesaistīties risinājuma meklēšanā, jo līdzšinējā sabiedrības atsaucība ir bijusi samērā pasīva.

Projekta grupa atzina, ka, izstrādājot politikas iniciatīvu, tika iegūtas jaunas zināšanas par pilsētas kultūrvēsturisko mantojumu, par dabas aizsardzību un piemērotākajiem risinājumiem ūdens attīrīšanā, par to, kā noskaidrojams sabiedrības viedoklis un kā virzāmi priekšlikumi pašvaldībā.

Ilūkstes Raiņa vidusskolas komandas pieredze

Problēma

Ilūkstes Raiņa vidusskolas skolēniem skolas ēkā nav ērti pieejams dzeramais ūdens. Vienīgā iespēja padzerties ir skolas ēdnīcā, kas atrodas pagrabstāvā. Skola izvietota kopumā trīs ēkās. Dzeramais ūdens nav pieejams vienā no tām – Raiņa ielas ēkā.

Risinājums

Sadarbībā ar skolas administrāciju rast iespēju iegādāties dzeramā ūdens lietošanas iekārtu. Novietot dzeramā ūdens lietošanas iekārtu skolēniem ērti pieejamā vietā.

Pieredze

Lai gūtu apstiprinājumu tam, ka skolas projekta komandas izvēlēta risināmā problēma ir aktuāla visam skolas kolektīvam, tika veikta pedagogu un audzēkņu aptauja. Aptaujā piedalījās 187 audzēkņi, 5.–12. klašu skolēni. Anketu izvērtējums parādīja, ka aktuālākie ar dzīves kvalitāti skolā saistītie jautājumi ir izlietņu trūkums kabinetos, skolas pusdienu ēdienkartes piedāvājums un porciju lielums, stadiona pieejamība, video novērošanas nepieciešamība skolas teritorijā, nepiemērota gaisa temperatūra mācību kabinetos, atpūtas zonu trūkums laika pavadīšanai starpbrīžos. Cita jautājumu grupa saistīta ar mācību stundu un starpbrīžu garumu, mājasdarbiem, skolēnu savstarpējām attiecībām u. c.

Atbilstoši projekta virzienam visdetalizētāk tika analizēta anketas daļa, kas saistīta ar skolas vides jautājumiem. Vislielāko respondentu atsaucību (95 %) izpelnījās ideja par dzeramā ūdens lietošanas iekārtas uzstādīšanu vienā no trīs skolas ēkām – Raiņa ielā. Aplūkojot iespējas un ražotāju piedāvājumu, noskaidrojās, ka lielākā daļa skolēnu priekšroku dotu *Venden* dzeramā ūdens automātam. Arī 86 % skolotāju atbalsta ideju par ūdens lietošanas ierīces uzstādīšanu. Par skolēnu veikto izpēti tika informēta skolas administrācija un apspriestas iespējas šo ieceri praktiski īstenot. Turpmāk veicamo darbu sarakstā ir precīzu izmaksu noskaidrošana, finansējuma piesaiste un praktiska ūdens lietošanas ierīces uzstādīšana.

Lai piesaistītu savai idejai plašāku atbalstītāju loku un parādītu, ka problēma ir tiešām aktuāla, skolēni izveidojuši videofilmu. Tajā atraktīvā veidā demonstrēts, cik veselībai bīstamas, novietoējuma ziņā neizdevīgas un lietošanai neērtas ir pašreizējās iespējas padzerties, kā arī uzskatāmi vizualizēts viņu ieteiktais risinājums.

Skolas projekta komanda ir gandarīta, ka citus aptaujā minētos ierosinājumus skolas administrācija un skolēnu pašpārvalde varēs izmantot, plānojot nākotnē veicamos skolas vides uzlabojumus.

Jaunogres vidusskolas komandas pieredze

Problēma

Saules stari negatīvi ietekmē darba apstākļus skolas dienvidu puses kabinetos, radot situāciju, kurā mācības tiek traucētas pārmērīga karstuma dēļ.

Risinājums

Uzstādīt dienvidu puses kabinetos gaisa kondicionierus; uzstādīt atstarojošas rullo žalūzijas, kuras atstaros intensīvos saules starus un novērsīs to iekļūšanu iekštelpās; atjaunot ventilācijas sistēmu skolā.

Pieredze

Projekta iniciatīvas grupa darba sākumā izvirzīja uzdevumu – pierādīt apstākļus uzlabojoša aprīkojuma (kondicionieru un atstarojošo žalūziju) uzstādīšanas nepieciešamību skolas dienvidu puses kabinetos. Lai iegūtu pierādījumus tam, ka saules stari traucē mācīties, tika veikta skolēnu un skolotāju aptauja un izdarīti temperatūras mērījumi skolas kabinetos. Aptaujā 94 % respondentu atzina, ka saskaras ar traucējošu karstumu skolas dienvidu puses kabinetos un ka tveice būtiski ietekmē pašsajūtu mācību stundu laikā. Projekta iniciatīvas grupa veica nopietnu pētījumu, lai noskaidrotu, kuros stāvos un kuros kabinetos tveice traucē visbūtiskāk. Pētot situāciju, tika vērtētas gan aptaujāto atbildes par pašsajūtu, gan arī temperatūra dažādās telpās. Tika konstatēts, ka bioloģijas kabinetā maksimālā gaisa temperatūra pašā karstākajā dienas laikā bija +29,5 °C, neraugoties uz atvērtajām durvīm un logiem. Tas ļāva secināt, ka karstuma dēļ var pasliktināties skolēnu sekmes un normāls mācību process nav iespējams.

Darba grupa, aptaujājot jomas ekspertus, atzina, ka risinājums ir skolas dienvidu puses kabinetos uzstādīt *AlpicAir* kondicionierus, kas nodrošina vēlamo temperatūru. Skolēni veica kondicionieru tehnisko parametru izpēti un vērtēja to piemērotību ikdienas lietošanai skolas telpās. Kā papildus risinājums tika piedāvāts kabinetos uzstādīt atstarojošas rullo žalūzijas. Tika pētīti arī žalūziju tehniskie dati un īpašības.

Lai panāktu atbalstu savām idejām, informācija par projektu tika publicēta vietējos medijos. Notika tikšanās ar Ogres novada pašvaldības deputātu Tautsaimniecības komitejas priekšsēdētāju Juri Laizānu, un viņam nodota informācija par situācijas izpēti un risinājumiem Jaunogres vidusskolā. Projekta kopsavilkums tika iesniegts Ogres novada pašvaldībā.

Projekta "IzDarI" reģionālajā seminārā iniciatīvas grupa saņēma vēlējumu turpināt virzīt sagatavoto priekšlikumu un rast atbalstu pašvaldībā savu ideju īstenošanai.

Liepājas Liedaga vidusskolas komandas pieredze

Problēma

Jaunieši ir nepietiekami informēti par iespējām lietderīgi pavadīt laiku ārpusskolas aktivitātēs Liepājā.

Risinājums

Izveidot vienotu digitālo platformu jauniešiem, kurā apkopot pieejamo informāciju par brīvā laika pavadīšanas iespējām Liepājā. Skolēnu līdzpārvaldei skolas tīmekļvietni papildināt ar informatīvu sadaļu par ārpusstundu aktivitāšu piedāvājumu skolā un pilsētā.

Pieredze

Projekta sākumā jauniešu grupa izvirzīja vairākas aktuālas problēmas, kuras vēlētos risināt. Vienojoties tika nolemts, ka tiks meklēts risinājums, kā informāciju par lietderīgu brīvā laika pavadīšanu padarīt “redzamāku” un pieejamāku. Projekta iniciatīvas grupa izpētīja Jaunatnes likumu, sabiedriskajos medijos pieejamo informāciju par jauniešu aktivitāti un to, kādas organizācijas darbojas ar jauniešiem Liepājas pilsētas mikrorajonos. Tika secināts, ka piedāvājums ir, taču ne vienmēr par to uzzina lietotāji.

Projekta grupa aptaujāja jauniešus, kā viņi vērtē Liepājas Bērnu un jaunatnes centra struktūrvienības “Jauniešu māja” aktivitāti informācijas izplatīšanā par dažādiem jauniešiem paredzētiem pasākumiem Liepājā. 37 % respondentu atzina, ka to vērtē kā viduvēju, 21 % norādīja, ka tā ir laba. Aptaujājot vienaudžus, tika konstatēts, ka lielākā daļa informāciju iegūst sociālajos tīklos. Tāpēc iniciatīvas grupa nolēma, ka interneta platforma ir visērtākais veids informācijas izplatīšanai.

Aptaujas rezultāti ļāva secināt, ka jaunieši kā nozīmīgu vērtē jauniešu iesaisti pilsoniskās līdzdalības pasākumos vietējās kopienas problēmu risināšanā (to atzina vairāk nekā 90 % aptaujāto), tomēr ne vienmēr viņi zina, kuras organizācijas piedāvā šādas iespējas un kur atrast domubiedrus.

Projekta grupa plāno sadarboties ar informātikas jomas speciālistiem un Izglītības pārvaldes ekspertiem, lai vienuviet apkopotu un regulāri atjauninātu informāciju par jauniešu iespējām Liepājā.

Projekta “IzDarī” kolēģi rosināja turpināt priekšlikumu tālāku virzīšanu un vienlaikus akcentēt to, ka izšķirīga nozīme ir katra paša vēlmei meklēt iespējas saturīgai laika pavadīšanai.

Liepājas Raiņa 6. vidusskolas komandas pieredze

Problēma

Pie skolas esošais stadions pēc skolas darba laika beigām nav pieejams sabiedrībai. Pēc Liepājas Raiņa 6. vidusskolas renovācijas pie skolas tika iekārtots moderns stadions, kurš šobrīd tiek izmantots sportiskām aktivitātēm mācību laikā. Nav papildīts sākotnējais solījums, ka stadions būs pieejams arī pēc skolas darba laika beigām gan skolēniem, gan citiem vietējā mikrorajona iedzīvotājiem.

Risinājums

Vienošanās ar atbildīgajām amatpersonām par stadiona izmantošanas noteikumiem ārpus skolas darba laika. Darba grupa izstrādāja stadiona izmantošanas noteikumu projektu, ar to iepazīstināja skolas direktoru un plāno iepazīstināt pašvaldības atbildīgo dienestu amatpersonas.

Pieredze

Lai izpētītu mikrorajona iedzīvotāju viedokli par piekļuvi stadionam pēc skolas darba laika, projekta iniciatīvas grupa, izmantojot skolas tīmekļvietni un sociālos tīklus, aptaujāja 257 respondentus. 92 % respondentu atzina, ka piekļuve stadionam ir nepieciešama. Lielākā daļa aptaujāto (78 %) norādīja, ka visērtākais laiks stadiona apmeklēšanai būtu vakarā no plkst. 19.00 līdz plkst. 20.00. Uzsākot priekšlikumu izstrādi stadiona plašākai izmantošanai pēc skolas darba laika, projekta grupa izpētīja stadiona izbūves gaitā dotos solījumus par sporta kompleksa pieejamību sabiedrībai.

Notika tikšanās ar skolas direktoru Kārli Strautiņu, kuras laikā jaunieši uzklusēja argumentus, kāpēc sākotnējie solījumi nav īstenoti un kādi apstākļi kavē stadiona atvēršanu sabiedrībai. Diskusijas rezultātā darba grupa nonāca pie nākamā projekta soļa – sagatavot sporta laukuma izmantošanas noteikumu projektu. Noteikumos tika iekļauts nosacījums, ka sporta laukumam ir jābūt brīvi pieejamam apmeklētājiem katru dienu no plkst. 16.00 līdz plkst. 23.00, detalizēti tika aprakstīti kārtības noteikumi laukumā un laukuma apmeklētāju pienākumi, akcentējot atbildību un pienākumu ar savu rīcību neradīt neērtības citiem apmeklētājiem. Ar sagatavoto noteikumu projektu jaunieši iepazīstināja skolas direktoru. Tālāk ir plānots tikties ar Liepājas pilsētas Pašvaldības policijas priekšnieku Uldi Novicki un Liepājas pilsētas Izglītības pārvaldes atbildīgajām amatpersonām, lai risinātu jautājumus par sporta kompleksa pieejamību un kārtības uzturēšanu tajā.

Iniciatīvas izstrādes laikā jaunieši stiprināja prasmi argumentēt savu viedokli, piedalīties likumdošanas priekšlikumu sagatavošanā un mērķtiecīgi plānot tālāko iniciatīvu virzību, lai nonāktu līdz praktiskam risinājumam.

Tikšanās laikā ar citiem projekta "IzDarI" komandu pārstāvjiem pārdomas raisījās par sporta kompleksu izmantošanas pieredzi citās pašvaldībās un sabiedrības līdzatbildību vides saglabāšanā un uzturēšanā.

Līvānu 1. vidusskolas komandas pieredze

Problēma

Veicot skolas pārbūvi, no skolas gaitenīem tika noņemtas novecojušās vitrīnas ar skolas vēsturiskajiem materiāliem. Šobrīd skolā ir atjaunota viena vēsturiskā siena – izlaiduma svētku fotogrāfiju siena, kas atspoguļo vēsturi no skolas pirmsākumiem līdz mūsdienām. Vienota vieta, kur aplūkojama skolas vēsture, skolā nav izveidota.

Risinājums

Lai saglabātu novada vēsturiskās liecības un bijušo skolotāju devumu Līvānu attīstībā, nepieciešams izveidot tematisku mācību telpu “Toreiz un tagad”, kurā apkopot bijušo skolas skolotāju, darbinieku stāstus par laiku, kas pavadīts Līvānu 1. vidusskolā, liecības par skolu, tās tradīcijām un cilvēkiem un kurā skolēni kopā ar pedagogiem var ielūkoties skolas vēstures lappusēs un smelties idejas pasākumiem. Lai padarītu skolas vēsturi mūsdienīgāk uztveramu, jāveido telpa, kurā savijas kopā vēstures un spēles elementi.

Pieredze

Uzsākot projektu, skolēni attīstīja idejas, kādai būtu jābūt telpai, kurā skatāmas skolas vēstures liecības. Pilnveidot idejas palīdzēja ciemošanās Latgales mākslas un amatniecības centrā. Tē skolēni izzināja digitālās iespējas vēstures notikumu pasniegšanā un vēstures stāstu stāstīšanā saistošā veidā. Iegūtā pieredze rosināja domāt, kā vēstures liecības, izmantojot jaunākās tehnoloģijas, darīt saprotamākas un tuvākas mūsdienu cilvēkam. Projekta grupa pieņēma lēmumu nākotnē tikties ar datorspeciālistiem, lai mācītos, kā veidojami interaktīvi vēstures materiāli. Tāpat nākotnes uzdevums ir sadarboties ar Līvānu novada vēsturniekiem un entuziastiem, lai iegūtu informāciju un privātajos arhīvos esošās fotogrāfijas – liecības par skolas vēstures pirmsākumiem.

Projekta iniciatīvas grupa plāno sadarboties ar Līvānu novada Jauniešu domi un vietējo sabiedrību, lai rastu atbalstu idejas īstenošanai.

Projektā iesaistītie skolēni uzsāka praktisku darbību skolas vēstures telpas ierīkošanā. Viņi devās pie Līvānu 1. vidusskolas pensionētās bibliotekāres Silvijas Siliņas, kura saglabājusi dažādus skolas vēstures materiālus. Vizītes laikā darba grupa saņēma vairākas skolas vēstures liecības – skolas formu, darba burtnīcu un dziesmu pierakstus. Iniciatīvas grupa iesaistījās arī vēstures artefaktu vākšanas un izkārtotāšanas darbā. Pirmais artefakts, kurš tika nogādāts iekārtotajā telpā, kurā sastapsies pagātne un tagadne, ir simbolisks vēstījums skolai – tā ir Līvānu 1. vidusskolas himna “Līvānu Sirds”.

Projekta “IzDarI” ietvaros izveidotā pilsoniskās līdzdalības metodika piedāvā ierosmes, kā virzīt pilsoniskās iniciatīvas, lai uzlabotu dzīvi sev līdzās. Arī Līvānu 1. vidusskolas izvēlētās problēmas risināšanā ir plašas iespējas sadarboties ar vietējo varu, lai gūtu atbalstu veidot mācību vidi mūsdienīgu un izmantojamu plašākai sabiedrībai.

Pededzes pamatskolas komandas pieredze

Problēma

Pededzes pamatskolā skolēniem ir nepieciešama telpa brīvā laika pavadīšanai. Skolā nav vietas, kur skolēni varētu uzturēties, lietderīgi un droši pavadīt laiku pirms un pēc mācību stundām, starpbrīžos, brīvdzīvē. Reiz šāda telpa ir pastāvējusi, taču pašlaik tā vairs nav ērta un droša lietošanai.

Risinājums

Iekārtot skolā telpu, kurā skolēni var pavadīt brīvo laiku. To paveikt, piesaistot finansējumu no dažādiem avotiem, kā arī ieguldot skolēnu, vecāku, pedagogu un tehnisko darbinieku spēkus.

Pieredze

Projekta komanda izzinājusi skolēnu viedokli par risināmo problēmu. Aptaujā noskaidrots, ka 90 % skolēnu vēlētos šādu telpu un labprāt tajā uzturētos. Skolēni izteikuši arī vēlmi, lai telpā atrastos ērtas mēbeles, mūzikas centrs, spēles un sporta inventārs. Vecāko klašu skolēni veidojuši telpas iekārtojuma maketus, lai labāk izprastu savas vēlmes, finansiālās iespējas un telpas izmēra un formas diktētos nosacījumus.

Lai meklētu atbalstu savai iecerei, projekta iniciatīvas grupa tikusies ar skolas administrāciju, skolas padomi un NVO “Pededzes nākotne” pārstāvjiem. Savākti materiāli projekta pieteikuma sagatavošanai par finansējuma piesaisti no Alūksnes novada pašvaldības mērķdotācijas “Atbalsts jauniešu iniciatīvām” un no Alūksnes un Apes novada fonda.

Projekta komanda ir pateicīga Gulbenes reģionālā semināra dalībniekiem par plašo ideju klāstu atpūtas telpas izveides ieceres papildināšanai. Īpaši noderēs idejas par pašu darinātiem “WiFi spilventiņiem”, uz kuriem ērti pavadīt laiku, pārlūkojot savus mobilos telefonus; palešu un citu lēti un ērti pieejamu resursu izmantošanu oriģināla interjera izveidošanai; bibliotēkas stūrīti jeb ģimeņu dāvinātu grāmatu plauktu; “Krāsu talku” – kopā paveiktu telpas remontu; dežūru ierīkošanu, lai paši uzņemtos atbildību par iekārtotās telpas saglabāšanu. Darboties tālāk komandu iedvesmoja citu skolu pārstāvju teiktais – priecāties, ka jūsu skola ir liela un telpa, kuru atvēlēt skolēniem, ir pieejama. Atliek to tikai iekārtot.

Preiļu 2. vidusskolas komandas pieredze

Problēma

Pirms 20 gadiem izveidotā skolas basketbola laukuma dēļu segums ir nolietots, kļūvis estētiski nepievilcīgs un bīstams sportiskām aktivitātēm. Laukuma izskats disonē ar skaisti renovēto skolas ēku un rūpīgi uzkopto apkārtni.

Risinājums

Skolas basketbola laukuma vecā seguma demontāža un jauna seguma izveidošana.

Pieredze

Projekta iniciatīvas grupa aptaujā noskaidrojusi, ka 2/3 skolēnu vēlētos basketbola laukuma sakārtošanu. Iepriecinoši, ka tikpat daudz jauniešu apliecinājuši gatavību pašiem piedalīties laukuma renovācijas darbos. Ar izstrādāto rīcības plānu iepazīstināta skolas direktore un pilsētas domes izpilddirektors. Apsekojot laukumu, būvvaldes speciālisti lēmuši, ka darbi ir jāsāk ar laukuma dēļu seguma demontāžu. Interesentiem atsaucoties uz aicinājumu e-klasē un *WhatsApp* grupās, augusta beigās notikusi talka, kurā piedalījās skolēni, skolēnu vecāki un skolas darbinieki. Vecais laukuma segums ir demontēts, un domes speciālisti veic cenu aptaujas būvfirmās, lai noskaidrotu laukuma seguma atjaunošanas izmaksas. Anketēšana sniegusi iniciatīvas grupai un skolas vadībai arī noderīgu informāciju par to, kādus citus uzlabojumus skolas vidē jaunieši vēlētos redzēt. Anketās nosaukti rotaļu laukums, skeitparks, lapene, slidotava un āra trenāžieri.

Iniciatīvas grupa rūpīgi dokumentējusi savu darbošanās procesu. Ievāktas spilgtas foto liecības par veselībai bīstamo un estētiski nebaudāmo sākotnējo laukuma izskatu, fiksēta aktīvā darbošanās talkas laikā, novācot veco laukuma segumu, kā arī laukuma stāvoklis pirms tālākajiem soļiem, gaidot piemērotāko tehnisko risinājumu. Rūpīgi saglabāti arī atbildīgo institūciju veiktie laukuma apsekošanas dokumenti. Viss minētais kalpo par datus balstītiem pierādījumiem problēmas nozīmīgumam.

Projekta komanda īpaši novērtē saņemto praktisko atbalstu gan no skolas biedriem, gan pašvaldības. Patīkami, ka skolasbiedri savu gatavību darboties apliecina ne tikai aizpildot aptaujas anketas, bet arī pavisam praktiskā darbā – talkojot skolas vides sakopšanā.

Saldus pamatskolas komandas pieredze

Problēma

Skolā ir lēna aktuālās informācijas aprīte. Izglītības iestādē nav mehānisma, kā īsā laikā operatīvi sasniegt skolēnus un pedagogus, lai informētu par aktualitātēm (gaidāmajiem pasākumiem, izmaiņām stundu sarakstā, skolēnu panākumiem olimpiādēs un talantu konkursos u. c.).

Risinājums

Izveidot skolas radio, kas ne tikai ļautu ātri sniegt aktuālu informāciju vairākus simtus cilvēku lielajam kolektīvam, bet arī pavērtu iespējas izglītojošu un izklaidējošu pārraižu veidošanai, apsveikumiem jubilāriem un cita veida saturam, kas saliedētu un iepriecinātu skolas saimi. Turklāt ātras informācijas aprītes nozīme īpaši pieaugusi saistībā ar sarežģīto epidemioloģisko situāciju valstī.

Pieredze

Lai izprastu skolas kolektīva attieksmi pret iecerēto problēmas risinājumu, projekta komanda veica aptauju, kurā piedalījās skolēni, skolas darbinieki un vecāki. Aptaujas rezultāti parādīja, ka lielākā daļa skolēnu līdzās tradicionālajam informēšanas kanālam (e-klasei) labprāt vēlētos arī skolas radio. Tomēr tikai neliela daļa aptaujāto skolēnu ir gatavi paši iesaistīties radio satura veidošanā. Radio izveidi atbalsta arī skolēnu vecāki, kā papildus ieguvumus minot iespēju bērniem apgūt publiskās runas un medijpratības iemaņas.

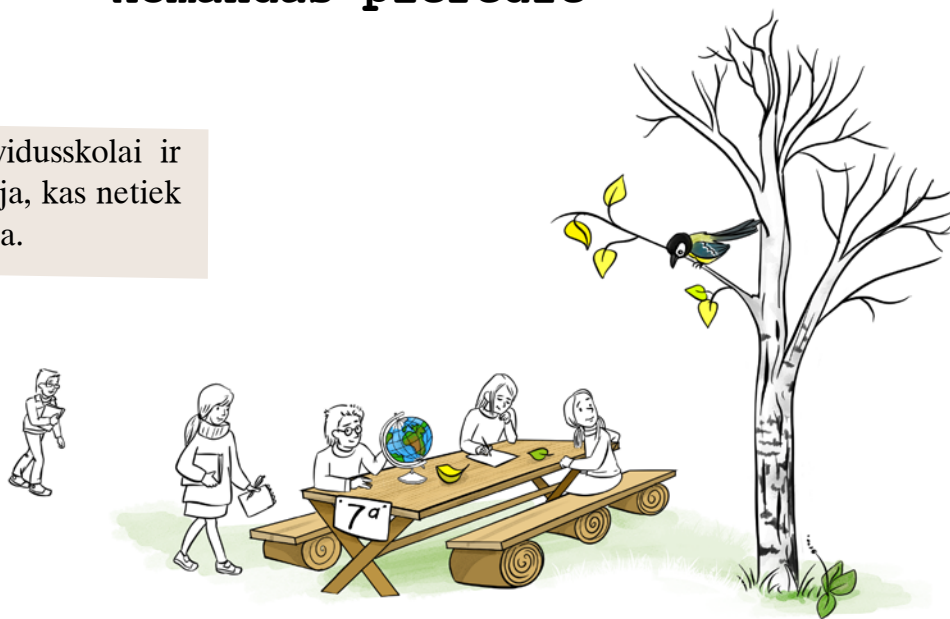
Saņemot skolas kopienas atbalstu radio izveidei, projekta darba grupa organizēja tikšanos ar iesaistītajām pusēm un ekspertiem. Ekspertu paneldiskusijā piedalījās Mārtiņš Bergmanis, kurš šobrīd vada interneta radiostaciju, bet savulaik bijis Saldus radio direktors un Druvas vidusskolas radio veidotājs, Edīte Grigaite, kas veido ziņas Saldus radio, Ainars Donis, informācijas tehnoloģiju speciālists, Vivita Ozola un Marta Paula Stepena, kuras veidojušas Ezeres skolas radio. Mājiniekus pārstāvēja Saldus pamatskolas skolēnu pašpārvalde un skolas administrācija.

Lai gan izrādījās, ka skolēnu sākotnēji iecerētais risinājums tehniski nav iespējams, skolas administrācijas atbalsts un ekspertu ieteikumi iniciatīvas komandu iedvesmojuši ķerties pie rīcības plāna uzlabošanas. Iecerēta saziņa ar uzņēmumu, kas varētu palīdzēt izstrādāt labāku tehnisko risinājumu. Paredzēta priekšlikuma prezentēšana skolas vecāku padomei, sadarbība ar biedrību "SaPa" un Saldus Izglītības pārvaldes Projektu nodaļu, kā arī domubiedru pulka vairošana ar sociālo tīklu, klases stundu un vecāku sapulču starpniecību. Saldus komanda ir pateicīga arī projekta "IZDarI" draugiem par idejām un ieteikumiem, kā arī par iespēju paviesoties Liepājas 6. vidusskolas skaņu studijā.

Ventspils 4. vidusskolas komandas pieredze

Problēma

Ventspils 4. vidusskolai ir plaša āra teritorija, kas netiek efektīvi izmantota.

Risinājums

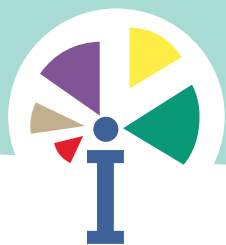
Apkopot dažādu skolu pieredzi un izstrādāt ierosinājumus skolas teritorijas labiekārtošanai. Ieguvēji būtu skolēni un pedagogi, kas saņemtu veselīgāku un daudzveidīgāku mācību un atpūtas vidi. Skolēnos, skolotājos, vecākos un plašākā sabiedrībā tiktu veicināta piederības sajūta un lepnums par savu pilsētu.

Pieredze

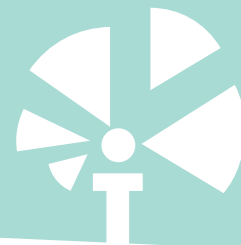
Skolas projekta komanda balstījusi atziņā, ka skolas apkārtnē ir nozīmīga vērtība katrai skolai. Pareizi kopta un veidota skolas ārtelpa ir gan estētisks ieguvums, gan sportisku aktivitāšu vieta. Tā var kalpot arī par bagātīgu un netradicionālu mācību vidi un atpūtas zonu dažāda vecuma skolēniem.

Projekta komanda izpētījusi skolu āra teritoriju izmantošanas pieredzi Ventspilī, kā arī labās prakses piemērus citur Latvijā. Par īpaši iedvesmojošiem atzītas āra klases Dagdas vidusskolā un Ropažu vidusskolā, Ezeres pamatskolas un Sūnu pamatskolas zaļās klases, Ādažu vidusskolas iekšpagalma iekārtojums. Skolēnu aptaujā, kurā piedalījās vairāk nekā 200 respondentu, noskaidrots, ka lielākais skolas iemītnieku atbalsts ir trīs idejām – nojumes un galdiņu ierīkošanai āra nodarbībām, rotaļiekārtu uzstādīšanai sākumskolas bērnu priekam un “chill” zonai pamatskolēniem un vidusskolēniem. Iniciatīvas grupa veikusi arī sava projekta vizualizāciju, skolas teritorijas plānojumā iezīmējot zonas, kurās varētu atrasties katra no minētajām iecerēm.

Komanda plāno lūgt finansiālu atbalstu pašvaldībai un sponsoriem rotaļu laukuma izveidei un āra klases materiālu iegādei. Savukārt skolēnu un viņu domubiedru brīvprātīgais darbs palīdzēs ieceru praktiskā realizēšanā. Skolēni paļaujas arī uz vecāku iesaisti un atbalstu. Āra teritorijas labiekārtošana mācību un atpūtas vajadzībām varētu būt ieguvums ne tikai 4. vidusskolas audzēkņiem, bet arī citiem mikrorajona iedzīvotājiem.

Projekta dalībnieku secinājumi

Dalībnieku pārdomas, atskatoties uz paveikto – priekšlikumu izstrādi un ieceru praktisku īstenošanu dzīves kvalitātes uzlabošanai vietējās kopienās.

1.

Grūtākais šajā darbā bija...

- Ļauties, uzticēties jauniešiem un ticēt, ka viņi var izdarīt, saprast, iedziļināties.
- Nonākt līdz "ar ko vispār sākt", runāt publikas priekšā, atrast argumentus.
- Beidzot sākt risināt šo problēmu. Tā jau gadiem ilgi traucē, bet mēs tikai samierināmies.
- Rast jaunus, iepriekš neizmēģinātus risinājumus.
- Saplānot, atrast laiku.
- Analizēt, formulēt domas, pieņemt lēmumus.
- Apkopot anketu datus.
- Sarunāties ar deputātiem.
- Iekustināt skolas vadību.
- Sastrādāties un sadalīt atbildības jomas.
- Doties pie pašvaldības policijas un runāt par noteikumiem.
- Plānot problēmai finansiālu risinājumu.
- Saprast, vai izvēlētais risinājums vispār ir iespējams.
- Komunicēt ar iepriekš nepazīstamiem cilvēkiem.

2.

Jaukākais, priecīgākais šajā darbā bija...

- Ka mēs bijām domē un mūs uztvēra nopietni.
- Piedalīties šajā projektā. Domāju, ja nebūtu šī projekta, nekas nevirzītos uz priekšu.
- Komandas darbs un kopīga laika pavadīšana.
- Jauniešu aktivitāte, aizrautība, ieinteresētība, idejas.
- Izrādās, ka seniori un jaunieši var būt "uz viena viļņa"! Cik daudz mums vēl ir stereotipu citam par citu!
- Prezētēt savu darbu.
- Redzēt sava darba rezultātus.
- Strādāt kopā ar labiem, atbildīgiem cilvēkiem.
- Gūt pārlicību, ka arī es varu kaut ko darīt savā, savas skolas un sabiedrības labā.
- Darbošanās lieliskā komandā, iespēja savstarpēji palīdzēt.
- Ģenerēt idejas, kā problēma risināma.
- Sajūta, ka kopā spējam īstenot labas idejas.
- Tikšanās ar ekspertiem, kuri mūs uzklausa un piekrita sniegt savus padomus.

3.

Lielākais pārsteigums šajā darbā bija...

- Atsaucība no skolas vadības un vecākiem.
- Lielā aktīvo un pozitīvi domājošo iedzīvotāju atsaucība.
- Ideju dažādība un pašvaldības atbalsts.
- Ka Emzes dīķī un Dzirnavu dīķī jau reiz, pirms 100 gadiem, ir bijušas peldvietas! Viss jaunais ir labi aizmirsts vecais!
- Uzzināt, kāda ir gaisa temperatūra 4. stāva klasēs saulainās dienās. Šausmas!

- Uzzināt, ka mēs neesam pirmie, kas šo problēmu vēlas atrisināt. Ir pat tāme, bet projekta īstenošana visu laiku tiek pārcelta. Gadiem ilgi. Bet izmaksas tikai pieaug...
- Ka cilvēki bija tik atsaucīgi un parakstījās par vēlamāko risinājumu.
- Panāktā vienošanās, ka strādāsim kopā ar ekspertiem, lai atrisinātu šo problēmu.
- Sabiedrības ieinteresētība un atsaucība, profesionāļu viedokļi un skatījums.
- Sapratu, kā tiek rakstīti projekti un kā tiek izvirzīti mērķi.
- Apzināšanās, ka mēs varam un ka mums sanāk.
- Tas, ka es varu par savām idejām runāt publiski.
- Uzzināt, cik daudz risku var rasties, ja stadionu padara publiski pieejamu visiem.
- Tas, ka Latvijā āra klases pie skolām dažkārt tiek ierīkotas ar 100 % vecāku atbalstu.

4.

Nākamreiz es/mēs darītu citādi...

- Grūti teikt, jo jau šoreiz ļoti labi sanāca 😊.
- Rūpīgāk iepriekš izpētītu informāciju novadpētniecības lasītavā par mūsu pētāmo problēmu.
- Pirms došanās pie domes labāk sagatavotu prezentāciju un pārdomātu iespējamus jautājumus.
- Atvēlētu vairāk laika pierādījumu vākšanai – ne tikai fotografētu, bet izpētītu arī statistiku, datu bāzes, intervētu ekspertus.
- Ieguldītu lielāku darbu īsa kopsavilkuma sagatavošanai. Ne visi ir gatavi veltīt laiku un iedziļināties visos savāktajos pierādījumos. Kopsavilkumam ir jāsniedz ātrs un pārlicinošs priekšstats – “jāiedod ar bomi pa pieri”.
- Rūpīgāk plānotu laiku, vairāk uzraudzītu darba gaitu un katram paveicamajam darbam ielānotu konkrētu termiņu.
- Izdomātu problēmai vairākus tehniskos risinājumus.
- Idejas virzītu savlaicīgāk, lai priekšlikums pēc iespējas ātrāk tiktu iesniegts domē.
- Vairāk izzinātu sabiedrības viedokli.
- Ideja savlaicīgāk būtu jāpastāsta skolēnu līdzpārvaldei.

5.

Lielākais ieguvums, gandarījums no šī darba ir...

- Ka izdevās sadarbība starp divām pagasta NVO.
- Ka paaudzes kopā viena otru papildina.
- Ka šī bezcerīgā un ilgus gadus nerisinātā problēma nemaz nav tik bezcerīga!
- Saprast, ka viss nav tik vienkārši, kā sākumā likās, ka ir vajadzīgas juridiskas zināšanas, jāpēta likumu normas.
- Šī būs iespēja ne tikai uzlabot dzīvi manā pilsētā, bet arī spodrināt pilsētas ārējo tēlu.
- Prasme un zināšanas, kā ideju novest līdz rezultātam – “6 soļu metodika”. Jau izmantoju arī citas problēmas risināšanai.
- Saskatu, ka skolas radio ir iespējams!
- Sapratām, ka mūsu risinājums patiks daudziem skolas biedriem, mēs varēsim ar to lepoties.
- Uzdrošināšanās par problēmu runāt publiski.
- Ieguvu jaunus draugus un pārliecību, ka mums tomēr būs sporta laukums.
- Iegūtie pierādījumi problēmas aktualitātei, plāna izstrāde un skolas vadības atbalsts.
- Diskusijas mūsu komandā un iegūtās idejas, ko mēs varētu darīt.
- Ieguvu pieredzi, kā “pavilkt” līdz citus un ieinteresēt problēmas risināšanā.
- Ir sagatavots priekšlikums, radītas idejas, kuras virzīt tālāk.

6.

Mans padoms cilvēkiem, kuri vēlas uzlabot dzīvi savā pilsētā/pagastā/novadā

- Nestāvi malā! Iesaisties! Domā! Dari! Meklē domubiedrus!
- Runāt, jautāt, tikai tā radīsies domubiedri, iestrādes, padomdevēji, atbalstītāji.
- Godīgums, dedzīga iesaistīšanās vai vismaz līdzīgu jušana palīdzēs mērķi sasniegt.
- Ja kaut kas nav kārtībā, vispirms jāsaprot, kurš par to ir atbildīgs.
- Atrodi un iesaisti tos, kas sēž mājās un burkšķ! Tu taču neesi viens no viņiem!?
- Lai panāktu, ka jūs uztver nopietni, iepazīstieties ar sešu soļu līdzdalības metodiku.
- Nebaidies iet pie svarīgiem cilvēkiem un runāt par to, kas tevi uztrauc.
- Nevajag čīkstēt, sūdzēties internetā un rakstīt komentārus par to, kas nepatīk. Ir jādara!
- Saprast, ko jūs gribat mainīt, kam tas būs svarīgi un kā izmainīsies ikdiena, kad mērķis būs sasniegts.
- Galvenais ir gribēt! Tad durvis pašas atveras!
- Runāt, nevis problēmas paturēt pie sevis. Runāt ar amatpersonām pašvaldībā.
- Neapstāties grūtību dēļ, meklēt risinājumus un tos pārvarēt.
- Jāmeklē atbalstītāji un sabiedrotie plašākā sabiedrībā.
- Nesteigties, visu rūpīgi izpētīt, "nestrēbt karstu" un virzīties uz priekšu.
- Ticiet, un jūs uzvarēsiet!
- Strādāt ar prieku.

Pēc reģionālajiem semināriem

- Ļoti patika citu novadu idejas, gribasspēks darīt, pārkāpjot pāri bailēm, neērtībai, neticībai, nedrošībai, laika trūkumam.
- Citur līdzīgi – deputātiem sava darba pietiek. Ja vēlamies ko mainīt, pašiem jāceļ savas tēmas augšā.
- Patika sporta laukuma ideja, ka jaunieši ir tik apņēmīgi darīt, pat zinot, ka paši šī darba augļus nepiedzīvos, jo būs skolu jau beiguši.
- Bija prieks, ka citi ieinteresējās par mūsu problēmu. Viņu ierosinātās idejas patiešām ir izmantojamas!
- Saprātu, ka laukos un pilsētās problēmas tomēr ir atšķirīgas. Ļoti ceru, ka visām grupām izdosies ierosinātos priekšlikumus novest līdz īstenošanai.
- Satiku kolēģi no kaimiņu novada NVO, sarunājām tikšanos, lai domātu, ko varam darīt kopā.
- Dažas no izvēlētajām problēmām it kā ir līdzīgas, tomēr katrā vietā ir sava specifika – atšķiras skolas vadības un deputātu attieksme, iedzīvotāju vēlme iesaistīties. Iespējams, slikta pagātnes pieredze cilvēkiem "aplauž spārnus".
- Pārliecinājos, ka Latvijā ir azartiski un drosmīgi jaunieši.
- Risinājumu var atrast jebkurai problēmai.
- Ļoti reāli projekti. Ļoti produktīva sadarbība – skola, pašvaldība, tautas nams, biedrības.
- Patika atmosfēra, visi šie darbīgie, ieinteresētie cilvēki.
- Sabiedrības informēšanas plāni visām komandām bija līdzīgi, un tas arī saprotams. Man gribētos, lai mēs atceramies, ka nauda, finansējums neizšķir visu. Arī fiziski var palīdzēt kādu darbu izdarīt, ja tev ir zināšanas, var palīdzēt noformēt dokumentus – tāds brīvprātīgs atbalsts nereti tiek aizmirsts. Tiek aizmirsts to pajautāt, aicināt piedalīties, aicināt līdzcilvēkus palīgā, investējot nevis naudu, bet savu laiku, darbu, zināšanas.
- Bija interesanti salīdzināt, kas ir atļauts dažādās vietās, kā cilvēki var iesaistīties un kādas iniciatīvas netiek atbalstītas.
- Saprātu: lai sasniegtu mērķi, jāizvēlas viena konkrēta problēma, neizplūstot un nekļūstot par visas pasaules glābējiem.

Projekts foto liecībās

